

Av. Mehmet Gün

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı

Yargı tam bağımsız olmalı. Yargı mensuplarına en güçlü teminatlar, en yüksek ücretler verilmeli. Bunların karşılığında ise yargı, kendi takdirine göre değil, toplumun ihtiyacına uygun olarak en kaliteli kamu hizmetini vermeli, makul sürede, makul maliyetle isabetli kararlar alıp, kusursuz adaleti ve hukukun üstünlüğünü sağlamalı. Yargı, topluma hükmeder değil hizmet eder olmalı, kendisine tanınan imkân, yetki ve ayrıcalıkların hesabını vermeli, hizmette başarısız olanları ve yetkilerini suistimal edenleri içinden atmalı.

Türk yargı sistemini tam bağımsız, şeffaf ve hesapverir, kaliteli hizmet vererek refaha katkı yapar, vatandaşa, devlete ve dünyaya güven verir hale getirmek gerekiyor. Başkanı olduğum Daha İyi Yargı Derneği bu amaç ile bir dizi çözüm önerisi geliştirip, kanun tasarı ve taslaklarını da hazırlayarak “A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu” ismiyle Türkiye ve dünya kamuoyunda tartışmaya açtı. Dokuz temel reform öneriyoruz:

1. Hakimler ve Savcılar Kurumu, kaliteli hizmet üretimini düzenleyen Adalet Yüksek Kurumu’na dönüştürülsün. Adalet Bakanlığı’nın yetkileri bu kuruma devredilsin. Kurumda yargı sisteminin tüm paydaşları temsil edilsin. Hiç kimse, grup veya koalisyonun etki edemeyeceği üye kompozisyonuna sahip olsun. Böylece kurumun tam bağımsızlığı güvence altına alınsın.
2. Hizmet sağlayıcılar ile diğer paydaşları buluşturacak bir Daimî Hukuk Şurası ile de kurum güçlendirilsin.
3. Avukatların baroları gibi hâkim ve savcılar için de yöneticilerini kendi seçtikleri, mensuplarının mesleki gelişimini sağlamak ve hukukun üstünlüğü ile yargı bağımsızlığını savunmakla görevli tam bağımsız yargısal meslek kuruluşları oluşturulsun.
4. Yargının idaresiyle ilgili bütün işlem ve kararlar yargı denetimine açılsın, isteyen herkes masraf etmeden, risk almadan dava açabilsin. Bu amaçla yargı konularında uzman bir mahkeme kurulsun.
5. Anayasa Mahkemesi, ikincil mevzuat ve idari kararlar dahil tüm anayasaya uyarlık konularında tek yetkili olsun, isteyen herkes iptal davası açabilsin. Anayasa Mahkemesi’nin üye sayısı 15’ten 30’a çıkarılsın, üç daire ve genel kurul halinde çalışması sağlanarak mahkemenin kapasitesi artırılsın. Anayasa Mahkemesi’ne üye atamalarında siyasal saik etkisi zayıflatılsın.
6. Mahkemelerin ihtiyacına uygun insan kaynakları yetiştiren, hakimlik, savcılık ve avukatlık mesleklerine bilgili, tecrübeli, olgun ve görevini yapmaya tam yetkin kimselerin kabulünü

sağlayan yeknesak bir kariyer planı geliştirilsin. Kıdemli hukukçular hukuk eğitimi verir hale gelsin, hukuk eğitimi uygulama ile bütünleşsin.

7. Yargı görevlerine atamalar, eşitler arasında açık yarışmaya tabi olsun. Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay üyelikleri ile Cumhuriyet Başsavcılığı'na, şartlarını taşıyan herkes aday adayı olabilsin. Aday gösterme, seçme ve atama kararları, kamuoyunun görüşü alınarak açık ve gerekçeli oy esası ile alınsın, bütün süreç yargı denetimine tabi olsun.

8. Mahkemeler 26 kalkınma bölgesi bazında optimum yapılandırılsın. Yargıdaki iş yükü hâkim, savcı ve avukatlar arasında dengeli dağıtılsın. Adli hazırlık mahkemeleri kurulsun. Modern uyuşmazlık yönetimi ve dürüst davranış ilkesi benimsenerek, dava hazırlık süreci uzlaşmayı teşvik etsin. Toplumsal dürüstlük ve şeffaflık güçlendirilerek, böylece yargının da toplumsal uzlaşmayı ve dayanışmayı güçlendirmesi, dört-beş yıl süren davaların üç-dört ayda sonuçlandırması sağlansın.

9. Yargının işlev bağımsızlığını kısıtlayan, “yargı ve kamu görevlilerinin suçlarının soruşturması için idari amirlerin izin vermesi” şartı ortadan kaldırılınsın, üst düzey kamu görevlileri, kurulacak bir Adalet Yüksek Mahkemesi'nde doğrudan yargılansın.

Çözüm önerilerimiz uygulandığı takdirde Türkiye, demokrasi ve hukukun üstünlüğü sıralamalarında hızla ileri ülkeler seviyesine yükselecek. Oluşacak “güven ortamı”nda yatırımlar, istihdam, millî gelirimiz ve topyekûn refahımız birkaç yıl içinde hızla dört-beş katına çıkacaktır.

Tarihin bu anında, daha iyi bir yargı yoluyla, daha iyi demokrasi, daha güçlü ekonomi ve daha yüksek refah için Türkiye'nin önüne tarihi bir fırsat penceresi açılıyor. Bu fırsatı değerlendirmek için Türkiye, 2023 seçimlerine, yargıyı tam bağımsız ve güven verir hale getiren bir anayasa değişikliği yapmış olarak girmelidir. Bunu gerçekleştirmek için iktidar ve muhalefetin yargı sorununa siyaset üstü yaklaşması, siyasi hesaplarını bir kenara bırakarak daha iyi yargı için kökten çözümde anlaşması gerekiyor. Önerilerimizi olduğu gibi ya da geliştirerek hayata geçirmek bugünün ve yarının iktidarı veya muhalefetinin atması gereken ilk adımdır. Türkiye, daha iyi bir yargıyı, demokrasiyi ve ekonomiyi hak ediyor.